

Nicolae PRELIPCEANU

Un spectacol nonverbal care semnifică mai mult decât unul de vorbe

Nu am mai văzut de foarte mult timp un spectacol al Teatrului de Stat din Turda. Cred că am văzut, după epoca de aur a acestui Teatru, când acolo monta Aureliu Manea, doar *Omul cu valize* al lui Eugène Ionesco, pus în scenă de Mihai Mănuțiu, cu Cornel Răileanu în rolul principal. Acum, când Teatrul se numește chiar „Aureliu Manea”, pot să mărturisesc, cu mâna pe tastele laptopului, că spectacolul lui Mihai Gruia Sandu, *Trix Show*, m-a surprins și impresionat. Poate, în primul rând, pentru expresivitatea fiecărei scene, ritmul dezlănțuit în care tinerii actori ai trupei fac trecerile de la o situație la alta, faptul că – fără cuvinte – spectacolul exprimă, totuși, mult, că trimite la tipuri umane din commedia dell'arte, dar, în același timp, și la personaje ale poveștilor noastre populare, bunăoară la Păcală și Tândală. Îi avem pe cei doi, avem și popa și primarul, și femeile din jur, totul într-un vârtej foarte bine stăpânit și, mai ales, foarte bine controlat de creatorii săi, totul mustind de umor și spirit.

Trix Show – ne explică autorul scenariului și al regiei – este, de fapt, un fel de *Păcală-show*, dar cum comunicăm tot mai rar în românește (eu adaug: și într-o română tot mai uscată), Mihai Gruia Sandu a ales, de bunăvoie și nesilit de nimeni, varianta anglofonizată. Cuvintele sunt ale mele, dar aceasta este ideea profesiei de credință pe care artistul complex și complet, stăpân deopotrivă al mijloacelor de circ și al celor dramatice, din păcate prezent prea rar pe scenele noastre, o pune pe modestul program al spectacolului, o simplă foaie. Iar personajul generic, Păcală, este și Arlechino, dând posibilitatea celorlalte să întruchipeze, și ele, figuri ale teatrului european.

E greu să descrii în cuvinte scenele acestui spectacol, care debutează cu nașterea lui Păcală, gata maturizat și spunând „mama” foarte clar, după care urmează trecerea celor prezenți pe scenă prin tot felul de situații, una mai comică și mai semnificativă decât cealaltă, de la aceea a războinicului vorbind o germană românică sau o română germanizată și până la scena din înalta societate – ca să evoc doar două dintre cele mai explicite. Numai că totul se petrece fără cuvinte, chiar dacă se mai pot *între-auri* unele vocabule mai mult risipite și fără legături între ele, altele decât ale mișcării și travestiului.

E o adevărată frenezie a dansului și mișcării, a gesturilor, care suplinesc vorbele și traduc totul într-un limbaj universal; e, totodată, o frenezie a deghizărilor, a măștilor de carnaval sau clovnești, dar și o frenezie uimitoare a sunetelor create de tânărul Alex Condrat, plasat mai tot timpul spectacolului în rolul orchestrei și a mașinii de zgomote, cu diverse instrumente (beat-boxing), el menținând parcă ritmul spectacolului. Rareori, tânărul actor, încă student, își părăsește locul din stânga scenei, unde nu știu dacă toți cei care asistă la spectacol îl observă, pentru a ajunge în centrul acțiunii; iar aici se descurcă la fel de bine ca și atunci când produce sunetele ce țin locul de vorbe, împreună cu gestică și mișcarea generală. Ceea ce face el, din gură, din fluier ori te miri cu ce alte asemenea *instrumente* este într-adevăr uimitor. Dar o uimire n-o poate îndepărta pe cealaltă, și anume în fața a ceea ce fac toți ceilalți componenți ai trupei, fete și băieți, tineri actori, ieșiți de curând din școlile de teatru de la Cluj și Sibiu.

Trix Show al lui Mihai Gruia Sandu este un spectacol excelent, realizat când cu mijloacele circului, ale clowneriei, când cu ajutorul sunetelor care vin din stânga scenei, unde, în fața noastră, i se adaugă lui *Drak* (acesta e numele personajului în distribuție) și câte una sau două dintre fetele care evoluează și pe scenă, în diferitele faze ale reprezentației.

TURNEE

măscă
orbe

de Stat din Turda. Cred
nta Aureliu Manea, doar
uțiu, cu Cornel Răileanu
rea", pot să mărturisesc,
Trix Show, m-a surprins
i scene, ritmul dezlănțuit
aptul că – fără cuvinte –
media dell'arte, dar, în
ară la Păcală și Tândală.
Într-un vârtej foarte bine
stind de umor și spirit.
este, de fapt, un fel de
daug; și într-o română tot
nimeni, varianta anglofo-
unii de credință pe care
circ și al celor dramatice,
stul program al spectaco-
chino, dând posibilitatea

debutează cu nașterea lui
e urmează trecerea celor
mai semnificativă decât
ată sau o română germa-
ă dintre cele mai explicite.
ă-*auzi* unele vocabule mai
avestiului.

care suplinesc vorbele și
leghizărilor, a măștilor de
or create de tânărul Alex
a mașinii de zgomote, cu
ctacolului. Rareori, tânărul
nu știu dacă toți cei care
; iar aici se descurcă la fel
e, împreună cu gestica și
miri cu ce alte asemenea
părta pe cealaltă, și anume
ăieți, tineri actori, ieșiți de

ent, realizat când cu mijloa-
din stânga scenei, unde, în
și în distribuție) și câte una
faze ale reprezentației.

George SFETCU, Valentin ONCI, Ioan Alexandru SAVU, Miky PAICU, Călin Mihail ROAJDĂ

Călin Mihail ROAJDĂ, Maria SALCĂ, George SFETCU, Raluca RADU, Ingrid NEACȘU

Maria SALCĂ, Miky PAICU, Alexandra DUȘA, Călin Mihail ROAJDĂ,
Ingrid NEACȘU și Ioana REPCIUC

Am avut nenorocul (sau, poate, norocul) de a vedea spectacolul într-o sală nepotrivită cu propunerea artistică de pe scenă, cu persoane puțin receptive la o artă sublimată și fără clasica poveste dramatică, fără vorbele care dau spectatorului o anume liniște, siguranța recunoașterii teatrului ca mediu familiar – vorba lui Mihai Gruia Sandu –, cu trei pereți, uși în dreapta, în fund și-n stânga, cu fotolii și mese, ca acasă. Ceea ce, am aflat mai târziu, i-a uimit chiar pe actori, dar dezorientarea lor nu a influențat deloc ritmul și farmecul spectacolului, comicul său de substanță, dincolo de gestică clovnească în care era îmbrăcat. A fost o probă a rezistenței artei la non-receptivitate, în fond, o demonstrație a valorii spectacolului și a celor care-l jucau.

Teatrul „Aureliu Manea” din Turda – *Trix Show*. Regia și scenariul: Mihai Gruia Sandu. Scenografia: Eliza Labancz. Coregrafia: Mariana Gavriciuc. Distribuția: George Sfetcu (*Trix-Army*), Valentin Oncu (*Trix-Mix*), Călin Mihail Roajdă (*Trix-Lex*), Miky Paicu (*Trix-Troller*), Ioan Alexandru Savu (*Trix-Trix*), Maria Salcă (*Trix-Maria*), Alexandra Dușa (*Trix-Petit Coeur*), Raluca Radu (*Trix-Mama*), Ioana Repciuc/Amalia Popa/Diana Tușa (*Trix Angel*), Ingrid Neacșu (*Clown*), Alex Condurat (*Drak*). Data reprezentației: 2 aprilie 2019, de la Sala Dalles.

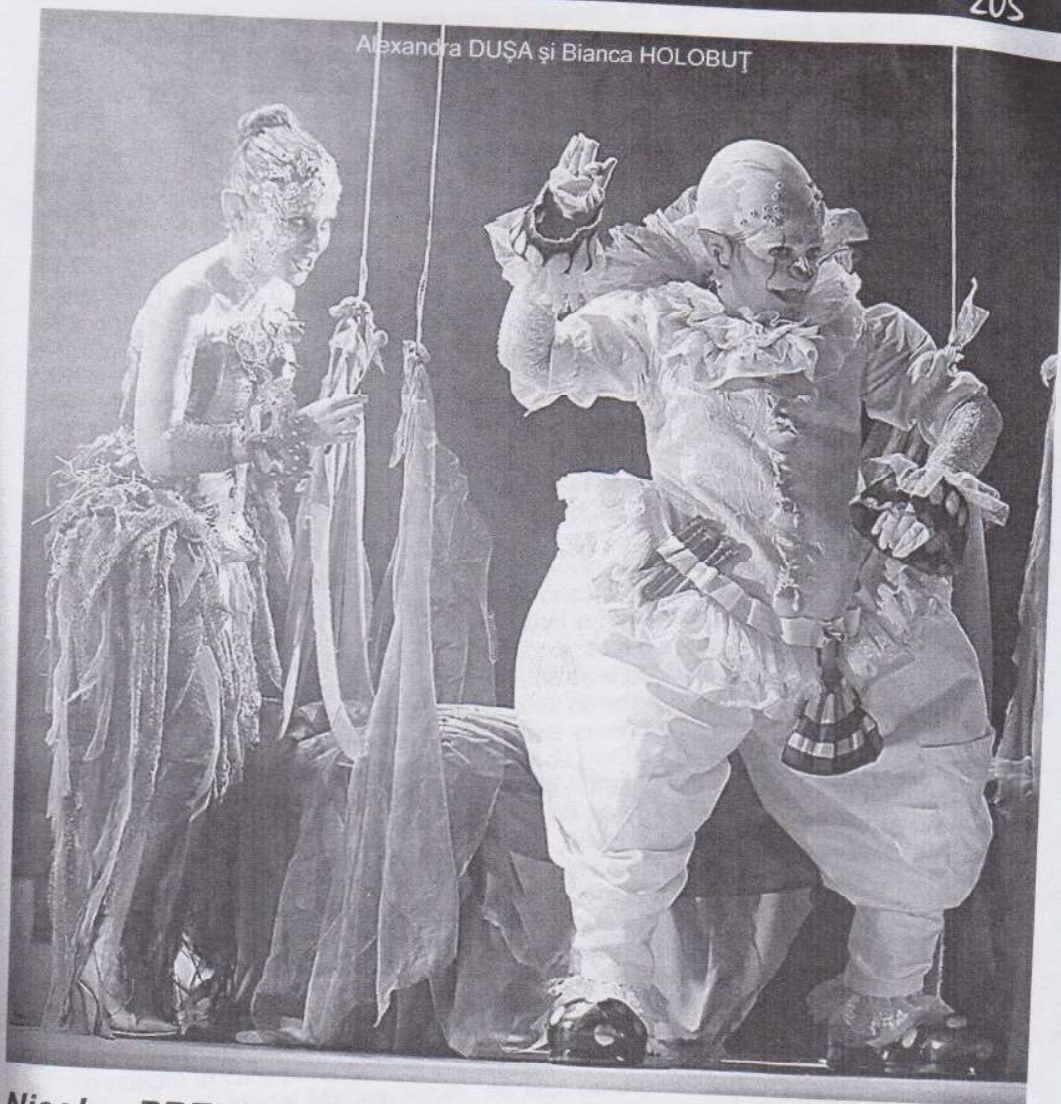
ail ROAJDĂ,

plul într-o sală nepotrivită cu artă sublimată și fără clasica iște, siguranța recunoașterii eșereți, uși în dreapta, în fund l, i-a uimit chiar pe actori, dar ii, comicul său de substanță, ezistenței artei la non-recep- și-l jucau.

enariul: Mihai Gruia Sandu. a: George Sfetcu (*Trix-Army*), (*Trix-Troller*), Ioan Alexandru (*Petit Coeur*), Raluca Radu Ingrid Neacșu (*Clown*), Alex

Alexandra DUȘA și Bianca HOLOBUT

Nicolae PRELIPCEANU

Visul-farsă și farsa-vis

Teatrul „Aureliu Manea” din Turda și-a asumat o încercare grea atunci când fiica celui care-i dă numele, Muriel Manea-Jakab, a pus în scenă *Visul unei nopți de vară* de Shakespeare. Piesa a suferit transformări și reduceri, ca de pildă în cazul trupei de meșteri-actori, care au rămas doar trei din cei șase câți prevăzuse autorul. Mai lipsesc și alții, cum ar fi maestrul de ceremonii sau cortegiul de zâne al Titaniei, care se reduce la una singură, plus Puck. Acesta din urmă este un clown, îngroșat și la propriu (cu vatoane) și la figurat, într-un comportament care, oricum, poate da naștere la tot felul de interpretări.

Personajele se caracterizează prin înălțimea la care ridică vocile, iar Titania chiar printr-un fel de țipăt-scâncet repetat de (cam) multe ori, de parcă ar avea înăuntru un mecanism de păpușă din cele ce scâncesc. Multe gesturi suplimentare se fac pe scenă, vezi și cazul lui Jurubiță, care se dă peste cap, se scâlâmbăie nu întotdeauna când e nevoie. Dar să zicem că lucrurile se pot desfășura și așa. Mai ciudat este comportamentul actorului care l-a jucat pe *meșterul Gutuie* (neprecizat cu numele în foaia conținând distribuția), extrem de efeminat, până la grotesc. De altfel, se pare că Muriel Manea-Jakab a și mizat pe grotesc atunci când și-a conceput personajele, precum și relația dintre ele. De pildă, când băieții sunt vrăjiți greșit de către un Puck neatent, ei se adresează, mai întâi amoros unuia altuia, abia apoi identificând persoana feminină pentru care trebuia să cadă în amor, ba chiar într-o scenă comică, ei adresându-se, ambii, fetei, se trezesc sărutându-se atunci când Elena își retrage capul dintre ei. Urmează un gest de scârbă, nu tocmai conform corectitudinii politice a vremurilor noastre. Tot de domeniul grotescului mi s-au părut și costumele, croite cu o imaginație barocă, dar așa spune că rezultă un fel de *baroc zdrențuit*, oricum de efect în scenele scaldate în fumul albăstrui al visului nopții de vară. Thezeu este îmbrăcat într-o manta de piele, e drept, deloc zdrențuită, ba dimpotrivă, cască și ochelari de pilot de-acum o sută de ani, firește că ridicați pe frunte, ochelarii vreau să spun, și, colac peste pupăză, purtat de viitoarea mireasă – căci de nunta lor suntem avertizați din prima scenă, conform textului – într-un scaun pe roțile. Nu-l vedem, ca spectatori, în picioare decât la finalul cu aplauze furtunoase.

Debutul spectacolului, cu enunțul schemei în care se va încadra povestea dramatică, este ratat de actori printr-un fel de recitare fără orizont expresiv. Ceea ce urmează este mult mai dinamic, pentru că, la mișcare și ritm, actorii aceștia, majoritatea distribuți și în spectacolul nonverbal al lui Mihai Gruia Sandu, *Trix Show*, sunt mai pricepuți. Numai că, de data asta, nu întotdeauna frenezia mișcărilor este acoperită de situațiile înfățișate, dăunând redării textului, în cazul acesta necesar pentru înțelegerea celor ce se petrec pe scenă.

Grotesc și exagerare ar fi cele două cuvinte-noțiuni care ar defini ceea ce Muriel Manea-Jakab a făcut din *Visul unei nopți de vară* de Shakespeare.

Cum știam că tatăl regizoarei, marele Aureliu Manea, a publicat o carte despre spectacolele pe care le-ar înscena și bănuia că nu o va face niciodată, am deschis volumul *Spectacole imaginare* și, în textul intitulat „Aparență și esență în *Visul unei nopți de vară*”, am găsit – spre final – o explicație a artificialității și grotescului din spectacolul montat de fiica sa. „Aș face un spectacol care să împrumute lenea acestei lumi prea fericite ce nu-și găsește distracțiile.” scrie Aureliu Manea, după ce analizase piesa, independent de lume și de azi, pe care o găsește „în pericol, o lume fierbinte prin primejdie”. „O lume atât de artificială încât te străbat fiorii (*sic!*), o lume în care fetele tinere își vopșesc din plictiseală părul în roșu sau verde. Văd costume pictate precum fluturii nopții, fosforescente, aducătoare de prevestiri rele. Suntem în noaptea unui carnaval psihedelic. Steril, obsedat de senzații, o noapte în care perechile de îndrăgostiți se amestecă absurd.” Aici e, poate, cheia spectacolului lui Muriel Manea-Jakab, de aici, poate, artificialitatea unor personaje și scene. „Aparența veselă, vicleană ca o privire de diavol – mai observă Manea – ascunde mizeria sufletească, sărăcie spirituală și lipsa oricărei ordini morale.” De aici, poate, și violența cu care se petrec scenele confuziei, definitorii pentru întreg spectacolul. Nu știu dacă regizoarea și-a urmat tatăl, dar dacă nu a făcut-o explicit, atunci gândurile sale despre piesa despre care Aureliu Manea spune, la începutul capitolului citat: „Poate că niciodată n-am întrevăzut bucuria shakespeariană atât de pură în plinătatea sa ca în această exuberanță afirmare a miezului de noapte.”, gândurile sale au ieșit la suprafață, la cinci ani după dispariția lui, în acest spectacol regizat de fiica sa.

Teatrul „Aureliu Manea”, Turda – *Visul unei nopți de vară* de William Shakespeare. Regia: Muriel Manea-Jakab. Scenografia: Eliza Labancz. Light design: Lucian Moga. Distribuția: Cornei Miron (*Thezeu*); Maria Salcă (*Hippolyta*); George Sfetcu (*Lysander*); Valentin Oncu (*Demetrius*); Călin Mihail Roajdă, Miky Paicu, Ioan Alexandru Savu (*Meșteri*); Raluca Eremei-Birza (*Egeea, trimisa lui Egeu*); Bianca Holobuț (*Puck*); Anca Marcos (*Hermia*); Diana Tușa (*Helena*); Vali V. Popescu (*Oberon*); Raluca Marina Radu/Amalia Popa (*Titania*); Alexandra Dușa (*Zâna*). Data reprezentației: 4 aprilie 2019.

rociile, iar Titania chiar
 ă ar avea înăuntru un
 ntare se fac pe scenă,
 tdeauna când e nevoie.
 mportamentul actorului
 i conținând distribuția),
 Manea-Jakab a și mizat
 ția dintre ele. De pildă,
 ează, mai întâi amoros
 buia să cadă înamorați,
 ăsc sărutându-se atunci
 'bă, nu tocmai conform
 ăscului mi s-au părut și
 n fel de *baroc zdrențuit*,
 ții de vară. Thezeu este
 otrivă, cască și ochelari
 i vreau să spun, și, colac
 item avertizați din prima
 a spectatori, în picioare

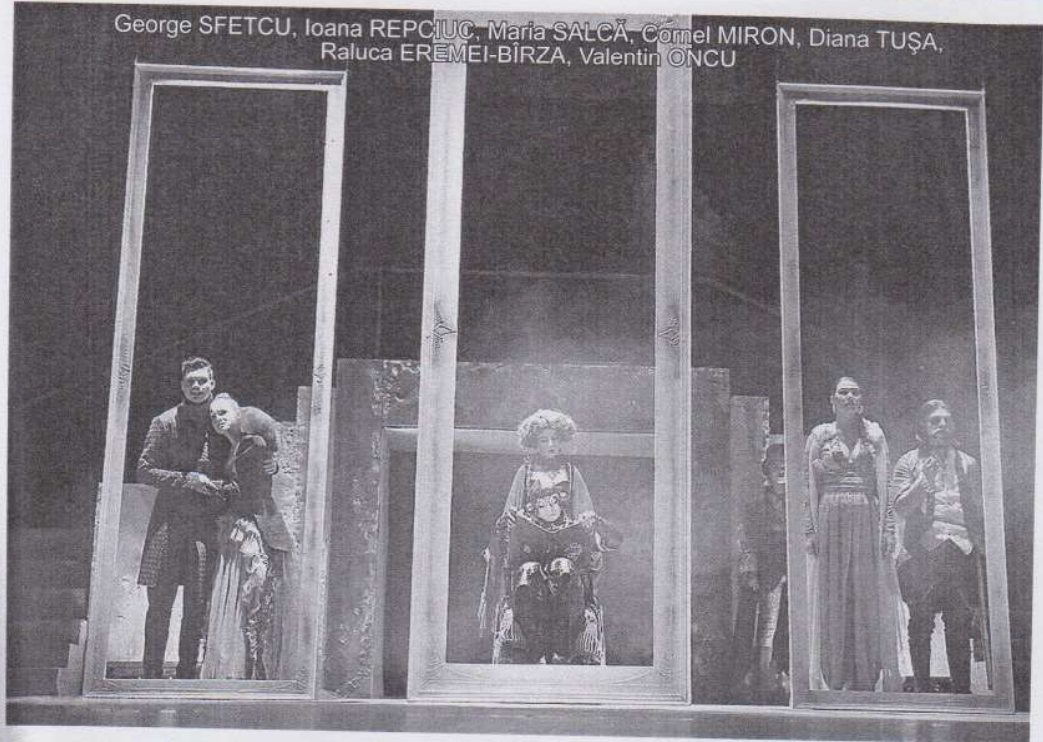
povestea dramatică, este
 e urmează este mult mai
 distribuiți și în spectacolul
 umai că, de data asta, nu
 dăunând redării textului, în

ar defini ceea ce Muriel
 e.

licat o carte despre spec-
 lată, am deschis volumul
Visul unei nopți de vară,
 din spectacolul montat de
 lumi prea fericite ce nu-și
 ăsa, independent de lumea
 die". „O lume atât de artifi-
 psesc din plictiseală părul
 forescente, aducătoare de
 teril, obsedat de senzații.
 Aici e, poate, cheia spec-
 unor personaje și scene.
 Manea – ascunde mizerie
 ă aici, poate, și violența cu
 tacolul. Nu știu dacă regi-
 ăndurile sale despre piesa
 : "Poate că niciodată n-am
 a ca în această exuberantă
 ăță, la cinci ani după dispa-

im Shakespeare. Regia: Muriel
 ăga. Distribuția: Cornel Miron
 Ńncu (*Demetrius*); Călin Mihail
 ărza (*Egeea, trimisa lui Egeu*);
 ăli V. Popescu (*Oberon*); Raluca
 ăzentăției: 4 aprilie 2019.

George SFETCU, Ioana REPCIUC, Maria SALCĂ, Cornel MIRON, Diana TUȘA,
 Raluca ERĂMEI-BÎRZA, Valentin ȚONCU

Bianca HOLOBUT, Vali V. POPESCU, Raluca RADU, Alexandra DUȘA

